

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 Vtrum liceat aliquos uoto obligari ad religionis ingressum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

modo quantum ad diuersas personas. Et sic manifestum est qd unus statim incipit non solum ab altiori statu, sed etiam ab altiori gradu sanctitatis, quam sit summum ad quod alius peruenit per totam uitam suam. Vnde Gregorius dicit in secundo dialogo, Omnes cognoscant a quanta Benedictus puer conuersationis gratia & perfectione coepisset.

Ad iii. dicendum, qd sicut supra dictum est, *ordines sacri pexigunt sanctitatem. Sed statim religionis est exercitium quoddam ad sanctitatem assequendam. Vnde pondus ordinum imponendum est parietibus iam per sanctitatem desiccatis. Sed pondus religionis defecit parietes, id est, homines ab humore uitiorum.

Ad iiii. dicendum, qd sicut manifeste ex uerbis illius glossae apparet, principaliter loquitur de ordine doctrinae put tractandum est a facilioribus ad difficiliora. Vnde qd dicitur haereticos & schismaticos, hunc ordinem peruertere, manifestum est ex sequentibus ad ordinem doctrinae pertinere. Sequitur, n. hic uero se seruasse, si peditum ordinem dicit costringere se maledicto. Sic quasi non modo in alijs sui humilis, sed et in scientia, ga humiliter sentiebam, qd prius nutritus lacte qd est, Verbum caro factum est, ut sic crescerem ad panem angelorum, ad Verbum quod est in principio apud Deum.

Exemplum autem quod in medio interponitur, qd nouiter baptizatis non indicitur ieiunium usq; ad Pentecosten, ostendit qd non sunt ex necessitate ad difficilia cogendi antequam per Spiritum sanctum interius ad hoc intelligatur ut difficilia propria uoluntate assumant. Vnde & post Pentecosten post receptionem Spiritus sancti ieiunium celebret Ecclesia: Spiritus autem Sanctus, sicut Ambrosius dicit super Lucam, * non accetur aetatibus, non finitur morte, non excluditur alio. Et Gregorius dicit in Homilia Pentecostes, * Implet citharodum puerum & Psalmistam facit, implet puerum abstinentem & indicem sennum facit. Et postea subdit, Nulla ad discendum mora agitur, in omne quod uoluerit mox ut tetigerit mentem docet. Et sicut dicitur Ecclesiastici octauo, non est, in hominis ditione prohibere spiritum. Et Apostolus prima ad Thimotheum quinto, in omni terigerit mentem docet. Et sicut dicitur Ecclesiastici octauo, non est, in hominis ditione prohibere spiritum.

Et Apostolus prima ad Thimotheum quinto, in omni terigerit mentem docet. Et sicut dicitur Ecclesiastici octauo, non est, in hominis ditione prohibere spiritum. Et Apostolus prima ad Thimotheum quinto, in omni terigerit mentem docet. Et sicut dicitur Ecclesiastici octauo, non est, in hominis ditione prohibere spiritum.

Ad v. dicendum, quod praceptorum quadam sunt principalia, quae sunt quasi fines praceptorum & consiliorum, i. praepcepta charitatis ad quae consilia ordinantur, non ita quod sine consilijs seruari non possint, sed ut per consilia perfectius obseruentur.

Alia uero sunt praepcepta secundaria quae ordinantur ad praepcepta charitatis, ut sine quibus praepcepta charitatis seruari non possunt omnino. Sic ergo perfecta obseruantia praepceptorum charitatis praecedit intentione consilia, sed interdum tempore sequitur. Hic est enim ordo finis respectu eorum quae sunt ad finem. Obseruantia uero praepceptorum charitatis in communem modum, & similiter alia praepcepta comparantur ad consilia sicut commune ad proprium, quia obseruantia praepceptorum potest esse sine consilijs, sed non conuertitur. Sic ergo obseruantia praepceptorum communiter sumpta praecedit ordine naturae consilia, non tamen oportet qd tempore, quia non est aliquid prius in genere qd sit in aliqua specierum.

Obseruantia uero praepceptorum sine consilijs ordinatur ad obseruantiam praepceptorum cum consilijs, sicut species imperfecta ad perfectam, sicut animal irrationale ad rationale. Perfectum autem naturaliter prius est imperfecto. Natura enim, ut Boetius dicit, a perfectis sumit initium. Nec tamen oportet qd prius obseruentur praepcepta sine consilijs, & postea cum con-

lib. 1. c. 2. De turba 1. 2. c. 2. confir. Rom. 30. in suang.

filij, sicut non oportet quod aliquis prius quam homo, uel quod prius sit conuersus sit uirgo. Et similiter non oportet quod prius seruet praepcepta in seculo quam tractat uicium, praefertim quia conuersio secularium nit ad perfectionem religionis, sed magis ad perfectionem in seculo.

ARTICVLVS II. Vtrum debeant aliqui uoto obligari ad religionis ingressum.

AD SECUNDVM sic proceditur. Videtur quod non debeant aliqui uoto obligari ad religionis ingressum. Per professionem enim aliquis uoto religionis adstringitur. Sed ante professionem conceditur annus probationis in regula beati Benedicti, & in statutum Innocentij quarti, qui et prohibuit ante annum probationis coeptum eos per professionem religionis adstringi: ergo uis qd multo minus adhuc in seculo existens debeat uoto ad religionem obligari.

Preter Gregorium in Registro dicit, & huius Decretis, distinctione quadragesima quinta, qd si iudici non uis, sed libera uoluntate ut conuertantur, suadendi sunt. Sed implere id quod uouetur, necessitatis est ergo non sunt aliqui obligandi ad religionis ingressum.

13 Praeterea. Nullus dicitur alteri pber occasione ruinae. Vnde Exodi: 21. dicit, Si qd aperuerit cisternam, cecideritq; bos uel asinus in ea, dicitur cisterna reddet pretium iumentorum. Sed ex hoc qd aliqui obligantur ad religionem p uoti, frequenter aliquid ruit in desperationem, & in diuersa peccata: ergo uis qd non sint aliqui ad religionis ingressum uoto obligandi.

SED CONTRA est qd in Psalmis dicit, Vouete & reddite Domino Deo uestro. Vbi dicitur glo. qd quaedam sunt uota propria singulorum ut castitas, uirginitas & huiusmodi. Ad haec ergo uouenda inuitat nos sacra Scriptura, quae non inuitat nisi ad id quod est melius: ergo melius est qd aliqui uoto se obligent ad religionis ingressum.

RESPONDENDO dicendum, qd sicut supra dictum est, uoto ageret, tamen & id est opus ex uoto factum debet bilis qd si sine uoto fiat. Tamen quod uouetur ad religionis qd huiusmodi ex cellens inter uota, p uoti firmat uoluntas hominis ad bonum. Et sicut est in gratia ex hoc qd procedit a bonitate obiectata in malum, ita bonum operatur a bonitate obiectata in malum, ita bonum operatur a bonitate obiectata in malum, ita bonum operatur a bonitate obiectata in malum, ita bonum operatur a bonitate obiectata in malum.

AD PRIMUM ergo dicendum, qd dicitur in uoto. Vnde solenne quod homines facerent, alterius religionis fratrem, qd uocatur, uotum debet praecedere annus probationis obiectio. Aliud autem est uotum, quo aliquis non fit monachus uel religiosus, sed solum obligatur ad religionis ingressum. Tale uotum non oportet praecedere probationem.

In ar. 3. eiusdem vit. q. in responsione ad primum, dubium occurrit, tum quia votum non minus ligat, quam iuramentum, ac per hoc sicut potest cogi ad seruandum iuramentum, ita potest cogi ad seruandum votum, vt etiam patet in capitulo. ex parte extra, de censibus Tum quia ex eo qd iste presbyter vouendo resignauit beneficium, censetur uoluisse totaliter mutare uoluntatem suam, iuxta capitulum. Beneficium, de regularibus in sexto, ubi dicitur qd potest alteri conferri beneficium nouitij, si constet qd uoluerit absolute vitam mutare: tum quia minus consonam pastoralis officio responsione deditur. videlicet Pontifex ille. Alex. secundus 17. q. 2. capitulo. Confalsus.

In eadem responsione ad primum, dubium occurrit: de uinculo episcopi habentis votum religionis, quia male uideatur Papa consilium illi episcopo, tum quia minus uinculum tollit minus. Costat autem uinculum episcopi esse maius, quam simpliciter uotum, qd prius fecerat ad religionem, cu sit adeo obligatorium, ut non liceat ad religionem transire, & sit episcopus spoliatus ecclesie, ita qd est spirituale matrimonium contractum inter ipsum & ecclesiam. Et confirmatur, quia habes uotum simpliciter religionis auctoritas, si proficitur de facti laxiorem, non tenetur ad astrictiorem, ut patet in capitulo. Qui post, de regulari in 6. Multo ergo magis qui reperit uotum simpliciter ad statum imperfectiorem, si de facto proficitur statum perfectiorem, non teneri debet ad imperfectiorem. Sed ut patet ex supradictis. Status religionis est imperfectior statu episcopali. Si igitur professus est de facto quod episcopalem statum, non tenetur ad implendum uotum de statu imperfectiori. i. de religione.

In eadem responsione ad primum, dubium occurrit, quia auctoritas episcopi equiparat uoto presbyteri, ex illo arguendo ad illud. Et tamen in dicto c. Per litteras, dicitur expresse, qd episcopus uouerat solenniter, ut fieret monachus. Et de presbytero non dicitur qd uouerit, aut promiserit Deo. sed qd promiserit absolute. Votum autem non est quilibet promissio, sed promissio facta Deo, ut patet ex supradictis.

Ad primum dubium dicitur, quod licet non dicitur presbyterum illum ligatum uoto simpliciter non posse de iure cogi ad religionem ingressum, ut obiectio interpretatur, sed dicitur qd non debet de iure cogi ut monachus ad remanendum in monasterio. Vbi duo puncta tanguntur. Primum, qd non debet cogi ut monachus, quod constat esse uerum. Et hoc expresse intendit et Papa in illa responsione, ut patet in ratione ibi subiuncta. I. quia non erat monachus. Secundum, qd non debet cogi ad remanendum in monasterio quoniam, ut infra patebit, astrictius uoto simpliciter non tenetur remanere in monasterio, sed potest infra probationis annum e iure. Cum utroque autem horum stat, quod potest de iure cogi ad ingressum religionis, ut experienter notuitur illam, quia a d hoc obligatus erat ex uoto simpliciter.

A Ad secundam obiectionem dicitur, qd iste presbyter non assumperat habitum monachalem, etiam ut nouitius. Et propterea in ipso non habet locum theoria illa, de uolente vitam mutare. quoniam praeiupponit hominem taliter esse nouitium, ut patet extra de regularibus, capitulo. Confulti, & Statutus.

nu aduocati refutauit: ac postquam conualuit monachus se negauit fieri, & postea subditur. Iudicamus, ut praefatus presbyter beneficium, & altaria recipias, & quiete retineat. hoc autem non esset, si teneatur religionem intrare. ergo uerum, qd non teneatur aliquis implere uotum quo se ad religionem ingressum obligauit.

2. Prater. Nullus tenetur facere id quod non est in potestate ipsius: sed quod aliquis religionem ingreditur, non est in potestate ipsius, sed requiritur ad hoc assensus eorum, ad quos debet transire. ergo uerum, qd non teneatur aliquis implere uotum quo quis se ad religionem ingressum obligauit.

3. Prater. Per uotum minus utile non potest derogari uoto magis utili: sed per impletionem uoti religionis impediri posset impletio uoti crucis in subsidium terrae sanctae: quod uerum esse utilius, quia per hoc uotum consecratur homo remissionem peccatorum: ergo uerum, qd uotum, quo quis se obligauit ad religionem ingressum, non sit ex necessitate implendum.

Sed contra est, quod dicitur Ecclesiae. Si quid uouistis Deo, ne moreris reddere: displicet enim ei infidelis, & stulta promissio, & super illud Ps. 75. Vouete, & reddite domino Deo uestro, dicitur etiam. Vouere uoluntati consulitur: sed post uoti promissionem redditio necessario exigitur.

difficultates de maiori uinculo, & matrimonio spirituali. Si uero non tenebatur, sed ex hoc iure nouo tenetur modo episcopi, non debebat Papa consilium sub tali conditione, si uis saluare animam tuam: cum ille ante conditum hoc ius incidit in casum hunc. Uideatur autem mihi ex natura uinculi episcopalis soluenda haec quaestio.

Ad cuius euidenciam licet, qd uinculum uoti simpliciter habet vim promissionis, & spectat ad fidelitatem hominis ad Deum. Vinculum uero matrimonij consummati habet vim alienationis possessionis, & spectat ad iustitiam quae opposita rapina esset alienatione rei. Vinculum autem matrimonij spiritualis inter episcopum & ecclesiam medium quodammodo est inter ista, & spectat ad fidelitatem quam homo debet ecclesiae. Habet enim vim alienationis possessionis, in quantum homo se dedit ecclesiae ad superintendendum, & alligatus est illi. In hoc excedit uim uoti simpliciter. Et propterea non potest episcopus transire ad religionem, & consequenter non potest uouere ingressum religionis. Quia tamen uinculum istud dissolubile est de consensu Ecclesiae, hoc est. summi Pontificis, qui solus plenarie curam habet Ecclesiae, dissolubile dico non solum quo ad cohabitationem, sed quo ad uinculum: ideo minus est quod uinculum matrimonij carnaliter consummati, quod sola morte quo ad uinculum dissoluitur. Et propterea potest episcopus de apostolico consensu ecclesiam deserere, & religionem ingredi. Quia igitur episcopus uinculum quodammodo maius, & quodammodo minus est uoto religionis simpliciter. Nam minus est quo ad hoc, quia illud ad fidelitatem, quam homo Deo debet: istud ad iustitiam inter hominem & ecclesiam spectat.

Secunda Secundae S. Thomae. O O O etc.

172. 11. 11

102. 10. 10

102. 11. 11

Hoc habet in sent. 1 de cre. lib. 3. c. 11. q. 4. c. 6. 7.